

Na DVD vychádza divácky hit 70.rokov - komédia *Pacho, hybský zbojník*

Od konca septembra sa v novinových stánkoch s týždňovou pravidelnosťou objavuje postupne desať DVD titulov edície Slovenský film 70.rokov. Cieľom projektu Slovenského filmového ústavu a vydavateľstva Petit Press je priblížiť verejnosti kvalitné diela z tohto obdobia domácej kinematografie. V piatok 19. októbra vychádza piate DVD s divácky obľúbenou komédiou *Pacho, hybský zbojník*. V stánkoch ho záujemcovia nájdu počas najbližšieho týždňa od 19. do 26. októbra 2007.

Jánošík a zbojnícka tematika, rovnako ako celý folklór má v slovenskom umení vyhradené osobitné miesto. Tvoria podstatnú časť slovenskej kultúry a národnej identity a z jánošíkovskej legendy sa preto stal priam symbol boja večne poddaného slovenského ľudu. Svedčia o tom aj viaceré adaptácie legendy pre film. Nemý *Jánošík* bratov Siakeľovcov [1921], český filmársky moderný *Jánošík* Martina Friča [1935] v hlavnej úlohe s Paľom Bielikom a napokon divácky *Jánošík I a II* [1962-63] samotného Bielika. Trvalo určitý čas kým sa národná kinematografia odhodlala jánošíkovskú tému komediálne odľahčiť. Paradoxne sa tak stalo v období normalizácie. Schvaľovanie námetu Petra Jaroša však nebolo úplne bezproblémové, o čom svedčia vtedajšie protichodné názory na vhodnosť jeho sfilmovania. Scenár však napokon odporučili realizovať a *Pacho, hybský zbojník* sa stal divácky najúspešnejším slovenským filmom rokov 1970-82. Za toto obdobie predbehol aj Hollého *Medenú vežu* a *Orlie pierko*. Videlo ho 843 300 divákov. Film zaznamenal úspech a neupadol do zabudnutia hlavne vďaka pamätným dialógom Milana Lasicu a Júliusa Satinského, ktorí kvôli vtedajšiemu zákazu činnosti na Slovensku nemohli byť uvedení ani v titulkoch. Ďalšou podstatnou časťou úspechu boli herecké výkony, ktorým dominovali Jozef Kroner a Marián Labuda.

Tieto dve hlavné zložky skĺbil do jednotného celku režisér Martin Ťapák, ktorý predtým úspešne spolupracoval s Jozefom Kronerom na dodnes populárnych televíznych komédiách *Kubo* [1965] a *Rysavá jalovica* [1970]. Jánošíkovská téma ho podľa vlastných slov odjakživa fascinovala: „*Jánošík bol témou, ktorá odnepamäti rezonovala v našom ľude, a, samozrejme, i v hlavách mnohých filmárov. Najmä tých, ktorí pochádzali z dedinského prostredia. Ja som rozhodne patril medzi nich,*“ povedal Martin Ťapák v rozhovore s Martinom Palúchom, ktorý je súčasťou bonusov k DVD *Pacho, hybský zbojník*. Inšpiráciou k nakrúteniu filmu bola pre režiséra poviedka Petra Jaroša *Pacho, hybský zbojník*: „*Ten názov ma zaujal a takmer okamžite inšpiroval k myšlienke nakrútiť o zbojníkovi z Hybe film, voľne odkazujúci na jánošíkovskú tradíciu. Vedel som, že téma o slovenskom zbojníkovi sa v každom prípade užíva. Vždy to bol a bude sugestívny materiál vhodný na filmové spracovanie. Vedel som, že tento krát si látka žiada úplne iný pohľad. Chcel som čo najlepšie využiť zážitky, ktoré som získal ako malý chlapec a dorastajúci študent z dediny Liesek, kde sa o Jánošíkovi často rozprávalo, no dostať ich do zamýšľanej komediálnej polohy,*“ povedal režisér. Okrem dejiska, ktorým sa mala stať dedina Hybe, miesto, odkiaľ pochádzal nielen on sám, ale i scenárista Peter Jaroš a niekoľko hercov, mal Martin

Ďapák od začiatku jasno aj v obsadení hlavnej postavy: „*Od prvého momentu som bol presvedčený , že Pacha nemôže hrať nikto iný ako Jozef Kroner.*“

Režisér, scenárista, divadelný a filmový herec, tanečník a choreograf Martin Ďapák začínal v ochotníckom divadle v Trestenej. Počas štúdia herectva na bratislavskom konzervatóriu pôsobil v SND. Ako asistent réžie spolupracoval s režisérmi Jozefom Budským a Karolom L. Zacharom. Na VŠMU v Bratislave študoval rok herectvo, neskôr divadelnú réžiu. Vyštudoval aj choreografiu. Pôsobil ako tanečník, režisér a choreograf v SĽUK-u, kde postavil tance *Košík*, *Bunkošový tanec*, *Kresák*, *Spievanky*, *Priadky*, *Záletník*, *Cigánsky tanec* i tanečno-pohybovú inscenáciu *Ežo Vlkolínsky*. S režisérom Jánom Roháčom sa spolupodieľal na programe Laterny magiky Expo '57 v Bruseli. Po nedobrovoľnom odchode zo SĽUK-u pôsobil tri roky ako režisér pražskej Laterny magiky. V roku 1962 spolupracoval ako pomocný režisér a herec na Bielikovom *Jánošíkovi*. V roku 1964 nakrútil pre televíziu svoj prvý hraný film *Balada o Vojtovej Maríne*. Pre televíznu tvorbu čerpal námety z klasickej i modernej slovenskej literatúry a folklóru. Nakrútil televízne adaptácie románu Mila Urbana *Živý bič* [1966], románu Františka Švantnera *Malka* [1968], poviedok Martina Kukučína *Rysavá jalovica* [1970], *Vianočné oblátky* [1977] a *Mišo* [1979], poviedky Margity Figuli *Horali* [1974], novely Andreja Chudobu *Pustý dvor* [1978] a i. V roku 1971 režíroval svoj prvý hraný film pre kiná *Nevesta hôľ*. V roku 1975 nakrútil populárnu paródiu *Pacho, hybský zbojník*. Neskôr sa Ďapák dal aj na politickú dráhu – v roku 1976 sa stal poslancom SNR. Dva roky bol ústredným riaditeľom Slovenského filmu a ďalšie dva roky vedúcim 4. tvorivo-výrobnej skupiny. Ako režisér vytvoril napríklad koprodukčné filmové rozprávky *Plavčík a Vratko* [1981] a *Popolvár najväčší na svete* [1982] či filmové adaptácie literárnych diel – *Návrat Jána Petru* [1984], *Skleníková Venuša* [1985], *Kohút nezaspieva* [1986], *Montiho čardáš* [1989] a i. V roku 1995 inscenoval v Divadle Andreja Bagara v Nitre divadelný muzikál *Pacho sa vracia*, v roku 1999 na Novej scéne v Bratislave divadelnú hru *Kubo*.

Pacho, hybský zbojník

Réžia: Martin Ďapák • **Námet:** Peter Jaroš [poviedka *Pacho, hybský zbojník* z knihy *Krvaviny*] • **Scenár:** Peter Jaroš, Martin Ďapák • **Dialógy:** Milan Lasica, Július Satinský • **Kamera:** Benedikt Krivošík • **Hudba:** Svetozár Stračina • **Strih:** Maximilián Remeň • **Zvuk:** Ondrej Polomský • **Architekt:** Anton Krajčovič • **Návrhy kostýmov:** Milan Čorba • **Vedúci výroby:** Ján Tomaškovič • **Hrajú:** Jozef Kroner [Pacho Matrtaj], Slavomír Záhradník [zbojník Martin], Dušan Blaškovič [zbojník Ondro], Karol Čálik [zbojník Jano], Július Vašek [zbojník Mišo], Peter Debnár [zbojník Peter], Ivan Palúch [zbojník Vojto], Juraj Kováč [zbojník Gašpar], Milan Fiabáne [zbojník Stacho], Michal Hraška [zbojník Melicher], František Desset [zbojník Baltazár], Viliam Meško [zbojník Bonifác], František Velecký [zbojník Matuš], Marián Labuda [gróf Erdödy], Ida Rapaičová [grófka Erdödy], Ivan Rajniak [pandúr Gejza a Mišo], Adam Matejka [Matrtaj, Pachov otec], Mária Hojerová [Matrtajová, Pachova matka], Ľudovít Kroner [Ondro Matrtaj, Pachov brat], Ján Kroner [Jano Matrtaj, Pachov brat], Viliam Polónyi [poddaný Matej], Slávka Budínová [Mária Terézia], Eva Máziková [Hanka, Pachova milá] Jozef Majerčík [Jožo, liptovský murár, nahovoril Július Satinský], Lotár Radványi [pandúr veliteľ], Juraj Herz [generál Kunzt], Gizela Veclová [grófka Szentiványi], Daniel Živojnovič [gróf Pálfy], Magda Paveleková [grófka Pálfy], Hana Slivková [grófka Bánfy], Ladislav Fecko [gróf Szentiványi], Karol Černík [gróf Nádaždy], Sonja Korenčiová [grófka Nádaždy], Miloš Pietor [gróf Nyári], Marta Kopanická [grófka Nyári], Katarína Mrázová [grófka Szeredy], Martin Huba [pánsky kuriér], Karol L. Zachar [starec], Jozef Sodoma [poradca Márie Terézie], Ján Berky - Mrenica [primáš], Július Pántik [hlas m.o.] • **Exteriéry:** Rajecká Lesná, Súľov, Červený Kameň, Bielovodská dolina, Manínska úžina, Bratislava – okolie • **Farba:** farebný • **Minutáž:** 85 min. • **Distribučná premiéra:** 2. 7. 1976

Edícia Slovenský film 70. rokov je nielen výberom desiatich titulov, ktoré v čase svojho vzniku zaznamenali divácky úspech ale zároveň reprezentujú to najzaujímavejšie, čo v danom období v slovenskej kinematografii vzniklo. V edícii Slovenský film 70. rokov vychádza desať filmov na DVD

nosičoch. Každé DVD bude obsahovať okrem filmu aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu sú slovenské a anglické. Kolekcia slovenských filmov 70. rokov je obohatená o významnú novinku – časopis, s ktorým sa jednotlivé DVD budú predávať. Časopis ilustruje dobu prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu, či výňatkov z dobovej tlače. DVD edíciu finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR.

DVD tituly vychádzajú v nasledovných termínoch:

Medená veža: 21. september 2007
Orlie pierko: 28. september 2007
Keby som mal pušku: 5. október 2007
Ľalie poľné: 12. október 2007
Pacho, hybský zbojník: 19. október 2007
Červené víno I-II: 26. október 2007
Ružové sny: 2 november 2007
Vítaz: 9. november 2007
A pobežím až na kraj sveta: 16. november 2007
Postav dom, zasad' strom: 23. november 2007

Viac informácií o DVD tituloch edície Slovenský film 70. rokov nájdete na www.sfu.sk

kontakt: Katarína Lednická, tel.: +421 907 723 971, +421 2 57 10 15 26, fax: 52 73 32 14, e-mail: lednicka@sfu.sk